

LAUSUNTO

Kuntaliiton puolesta Vehmaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue, joka kattaa Vakka-Suomen seutukunnan kuusi kuntaa (Vehmaa, Kustavi, Laitila, Pyhärinta, Taivassalo, Uusikaupunki) lausuu hallituksen esityksestä tiettyjä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia koskevasta lakiesityksestä HE165/2022 vp. eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle seuraavaa:

luku 4.1.1 Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuesta

Uudessa perustulotuessa esitetään maksun perusteena olevista tukioikeuksista luopumista, mikä on hyvää hallinnon järjeistämistä. Esitys on hyvin perusteltu ja pitää saada voimaan 1.1.2023. Tukioikeuksista luopuminen yksinkertaistaa tukihallintoa ja keventää turhaa byrokratiaa. Ylimääräisen byrokratian poistuminen vapauttaa työaikaa maatilatalouden ja maaseudun kehittämiseen varsinaisen tukihallintotyön ohessa. Tällä on vaikutusta myös kuntatalouteen ja maaseudun elinvoimaisuuteen. YTA tukee kohtaa 4.1.1 hallituksen esityksen mukaisena.

luku 4.1.2. Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista

Vehmaan YTA huomauttaa, että kotieläintuotanto on tällä hetkellä erittäin vakavissa ongelmissa eikä sitä helpota luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotuksen poistaminen hallituksen esityksen mukaisesti väärin perustein esitettynä. Luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotuksen jatkaminen kotieläintilojen tukimuotona on tarpeellinen varsinkin meneillään olevan kotieläintalouden kannattavuuskriisin aikana, koska kotieläintilat eivät saa markkinoilta tuloja tuotteistaan kustannusten nousua vastaavaa määrää. Sika- ja siipikarjatilaille luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus on erityisen tarpeellinen muutoin vähäisen kotieläintuen vuoksi. Korotuksen tulisi siis jatkua vähintään nykytasolla. Hallituksen luonnosesityksessä luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotuksen poistamista on perusteltu epäsuotuisilla vaikutuksilla peltomarkkinoihin, mikä on virheellinen tulkinta. Luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus tukee kotieläintilan taloutta. Päätoimeentulonaan kotieläintuotantoa harjoittavalla ei ole mahdollisuutta käydä maatilansa ulkopuolella töissä tai harjoittaa maatalouden ulkopuolista yritystoimintaa toisin kuin kasvinviljelytilallisella. Euroopan unionin, valtion ja markkinoiden vaatimus kotieläintilan laajentamiseen on ajanut kotieläintiloja ostamaan ja vuokraamaan peltoja rehun tuotantoon ja lannan levitysalaksi. Liian korkeita pellon osto- ja vuokrahintoja maksava kotieläintilallinen on todennäköisesti jossain vaiheessa taloudellisissa vaikeuksissa. Tuen suuntaaminen eläintenhyvinvointikorvaukseen tukee kaikkien kotieläintilojen sijaan harvaa joukkoa, kun tuki keskittyy tietylle tuotannolle ja sen toimenpiteelle.

luku 4.2.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Sähköiseen tukihakuun siirtyminen ei juurikaan vähennä kuntien tehtävämäärää, sillä paperihakemusten osuus on ollut enää niin pieni ja kaikki tukihakemukset palautustavasta huolimatta on nytkin käyty läpi.

4.2.4 Ilmasto- ja ympäristövaikutukset

Ekojärjestelmällä edistetään edelleen mm. riistakasvien viljelyä. Lounais-Suomessa on liian iso peura- ja kauriskanta ja riistapelot ovat kyllä hyvä keino estää syönti- ja tallausvahinkoja satokasvilla, mutta toisaalta riistaruokintaa tulisi vähentää, jotta kanta ei sen myötä kasvaisi edelleen. Riistavahinkojen torjuntaan tarvittaisiin uusia keinoja. Tukipolitiikka ei saisi ainakaan tukea riistan korkeaa määrää.

Neuvonnan tarjoaminen on tärkeää. Neuvontajärjestelmän tulisi olla mahdollisimman vaivattomasti käytettävä myös neuvojien näkökannasta. Neuvo-järjestelmästä puuttuu rakennuksiin liittyvä korjausrakentamisen neuvonta, maaseudulla ja viljelijöiden omistuksessa on paljon vajaakäytöllä/käyttämättä olevia rakennuksia, millä pystyisi tienaamaan, jos niitä voisi kunnostaa ja apuna olisi vanhoihin rakennuksiin perehtyneitä korjausneuvoja (tästä olisi ehkä apua myös maallemuuttoon). Samoin myös kaikki muu maatilan tuotantorakentamiseen liittyvä neuvonta puuttuu järjestelmästä.

Ohjelmakauden alussa viljelijöiden neuvonta ja kahdensuuntainen tiedonsiirron lanseeraaminen sekä monitorointivalvonta lisäävät merkittävästi kuntahallinnon töitä, mutta tukioikeuksien poistumisen myötä tehtävän hoito voi onnistua jopa nykyisin resurssein. Paikallistuntemus ja lähipalvelu on tässä tärkeä apu.

Vehmaan yhteistoiminta-alue yhtyy Suomen Kuntaliiton ja Pohjois-Karjalan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen lausuntoihin, jotka ne ovat antaneet lakiin lausuntokierroksella elokuussa 2022.

5.10.2022

Petri Puustinen
Maaseutupäällikkö
Vehmaan yhteistoiminta-alue
Vakka-Suomen maaseutupalvelut